

Bij Matthias Scharer, Pleidooi voor pluraliteit. De politieke kracht van TGI in deze tijd Thema's ter verdieping en verbreding

In de originele uitgave heeft Scharer aan het eind van elk hoofdstuk een aantal thema's 'ter verdieping en verbreding' opgenomen, die – geformuleerd in eigen, telkens aan de situatie aangepaste woorden – kunnen aanzetten tot overdenking of tot uitwisseling in kleine of grotere groepen. Deze thema's zijn hier verzameld.

Hoofdstuk 1

- '... weten dat we meetellen' (Ruth Cohn): welke gebeurtenissen, ervaringen, beelden, scènes komen er bij mij / bij ons op?
- Waar ben ik / zijn wij op de reis die de auteur aankondigt, speciaal benieuwd naar?
- Wat weet ik / weten wij van de Duits-Joodse vluchteling Ruth Cohn en wat wil ik / willen wij weten?
- De politiek-maatschappelijke situatie in mijn land, in de EU, in de VS en wereldwijd: wat houdt mij / ons het meest bezig?
- Welke ervaringen heb ik al met TGI? Waar ben ik nieuwsgierig naar? Wat interesseert me niet?
- Als ik ervaringen met TGI heb: hoe 'politiek' is TGI in mijn ogen en wat heb ik in dit opzicht ervaren?
- Welk belang hecht ik / hechten wij aan de geestelijke nalatenschap van Ruth Cohn in het Berlijnse archief? Waar ben ik / zijn wij benieuwd naar?

Hoofdstuk 2

- Welke mentaliteit en welke ervaringen hebben voor mij / voor ons te maken met de visie van Ruth Cohn en Alfred Farau op een aanhoudende hitlerisering?
- In welk opzicht stem ik / stemmen wij in met de stelling dat de Holocaust in onze herinnering moet blijven? In welk opzicht wijs ik die af? Waarover ben ik sceptisch?
- Welke herinneringen aan de Tweede Wereldoorlog en aan het naziregime zijn doorgegeven in mijn familie? Waarover werd niet gesproken?
- Waar denk ik / denken wij aan bij de uitspraak van paus Franciscus over een 'geglobaliseerde onverschilligheid'?
- Wat betekent betrokken zijn voor mij / ons concreet?
- In hoeverre heb ik / hebben wij steun aan Ruth Cohns inzicht: 'Ik ben niet almachtig; ik ben niet machteloos; ik ben partieel machtig'?

Hoofdstuk 3

- 'De angst waart rond': welke ervaringen breng ik daarmee in verband en wat spreekt tegen de aanname van 'rondwarende angsten'?
- Angst als 'meest sinistere demon' (Bauman) en/of als begeleider van een geboorteproces? Welke beelden worden er in mij / in ons wakker?
- 'Niets is zo moeilijk te begrijpen en zo moeilijk uit te leggen als het gevoel een vreemdeling te zijn' (Trojanow). Waaraan herinnert deze uitspraak mij?
- Als mensen haten – waar maak ik / maken wij dat mee en hoe ga ik / gaan wij daarmee om?

- 'The poets and prophets in their beliefs were earlier to recognize where mankind chose to go than their scientific computing brothers who were blind to our Transcendental Bonding' (Ruth Cohn). In welk opzicht deel ik / weerspreek ik dit inzicht?
- Mijn meest nabije en mijn verst verwijderde Globe: wat is het onderscheid tussen beide en wat verbindt ze?
- 'Wie de Globe niet kent, wordt erdoor opgevreten' (Ruth Cohn). Welke ervaringen komen in dit verband in mij / in ons op?
- 'Alles gebeurt volgens een groot plan, alles hangt samen, alles is één' (Huber). In hoeverre deel ik deze stelling / in welk opzicht ben ik het oneens met het gezichtspunt van 'holistische' artsen en theologen?
- Waarin / waardoor weet ik mij 'met alles en allen verbonden' en wat weerspreekt deze ervaring?

Hoofdstuk 4

- Een moedig mens - aan wie denk ik / denken wij dan? Wat maakt deze mensen in mijn / onze ogen moedig?
- Vrees en angst in mijn leven: wat is in mijn angsten met elkaar verknoopt geraakt? (Hoe) kan ik / kunnen wij concrete vrees scheiden van angst?
- Wat sterkt / motiveert mij om in concrete situaties moedig op te treden?
- Wie vreemdelingen bijstaan, kunnen op een bepaald moment de wetten van het eigen land moeilijk begrijpen (naar Trojanow). Welke ervaringen heb ik / hebben wij hiermee gehad?
- (Hoe) kunnen wij opvoeden tot moed?

Hoofdstuk 5

- 'Mens-zijn betekent niet dat we zinloos in de wereld zijn geworpen, maar dat er zin te vinden is in de verwerkelijking van het individuele zelf dat een deel is van de gemeenschap van alle mensen' (Ruth Cohn). Wat van dit mens- en wereldbeeld deel ik? In welk opzicht heb ik een andere mening?
- 'Hoe wil ik / willen wij veranderen? En wat zijn de maatstaven van mijn / onze keuzen?' (Ruth Cohn)
- 'De axioma's van TGI ... zijn het existentiële en ethische kompas voor de waardigheid van de mens en het leven' (Ruth Cohn). Hoe wil ik / willen wij dit kompas uitbeelden (via tekenen, schilderen, pantomime, een standbeeld etc.)?
- Waar sta ik op dit moment tussen verschillende persoonlijke en maatschappelijke uitdagingen? Waarvoor loop ik warm?
- Als ik had meegedaan aan de discussie over het derde postulaat, welke positie had ik toen dan ingenomen en welke zou ik nu innemen?
- Welke argumenten voor de stelling dat 'het chairpersonpostulaat voldoet' om politiek te handelen spreken me aan en welke niet?
- In welke situaties beleef ik mijzelf het duidelijkst als chairperson? In welke situaties is het tegendeel het geval?
- Op welke van mijn wereldbeschouwelijke resp. ethische inzichten heeft het chairpersonpostulaat het duidelijkst betrekking? Welke zijn ermee in strijd? Op welke heeft het postulaat invloed?

- Welke verbanden zie ik tussen het chairpersonpostulaat en andere wereldbeschouwingen en religies?
- Hoe ga ik om met mijn innerlijke veelheid/pluraliteit? Wat beklemmt / bedreigt mij daarin? Wat maakt mij vrijer?
- 'Jij bent de belangrijkste persoon in jouw wereld, zoals ik in de mijne' (Ruth Cohn). Hoe kunnen wij tot onderling begrip komen?
- In welke contexten heb ik mij beziggehouden met kunstmatige intelligentie en robots? Wat fascineert me, wat vind ik bedreigend?

Hoofdstuk 6

- Mijn fantasie en mijn handelingsvermogen inzetten om mij 'solidair te verklaren en te gedragen' (Ruth Cohn). Wat betekent dat concreet voor mij / voor ons?
- Welke biografische gebeurtenissen / ervaringen in het leven van Ruth Cohn lijken mij voor de ontwikkeling van het TGI-concept van bijzondere betekenis te zijn? Welke wil ik nog aan de discussie in dit boek toevoegen, welke lijken mij minder belangrijk?
- Hoe (on)duidelijk is de samenhang van de TGI-elementen in principe en speciaal in dit boek?
- 'De mens is een psychobiologische eenheid en een deel van het universum. Hij is daarom evenzeer autonoom als interdependent. De autonomie van het individu is des te groter naarmate het zich meer van zijn interdependentie met allen en alles bewust wordt.' Welke inzichten / ervaringen breng ik in verband met het eerste axioma?
- 'Eerbied komt toe aan al wat leeft en de groei daarvan. Respect voor groei vraagt om waardegebonden beslissingen. Het humane is waardevol; het inhumane is waardebedreigend.' Waar zie ik / zien wij de meeste behoefte aan discussie en verheldering in het tweede axioma?
- 'Vrij beslissen geschiedt binnen bepaalde grenzen, in en buiten mij. Deze grenzen kunnen worden verruimd.' Wanneer / waar / hoe heb ik in mijn leven tot nog toe mijn speelruimte kleiner gemaakt en waar verruimd?
- Wat is voor mij nieuw / vertrouwd als ik denk aan het maatschappelijke perspectief van de TGI-elementen? Wat herken ik in deze interpretaties, wat niet?
- Welke elementen van TGI zijn voor mij bijzonder belangrijk? Aan welke ervaringen denk ik daarbij? Wat is voor mij minder of niet belangrijk?
- Welke TGI-elementen zijn voor mij nieuw bij het lezen van dit boek tot nog toe?
- De TGI-elementen als maatschappij-politiek betrokken sensor: hoe kunnen ze verder uitgedacht worden en waar worden de maatschappelijke onevenwichtigheden bijzonder opvallend?
- Het vreemde, de vreemdeling / het andere, de ander als een factor in TGI: wat spreekt ervoor, wat ertegen?

Hoofdstuk 7

- De meest vertrouwde vreemden en de meest vreemde vertrouwden in mijn leven – wat vertellen zij over onze relatie? Ik begin een gedachtewisseling met hen (bijvoorbeeld door een brief en antwoordbrief, met wisseling van rollen).
- Mijn / onze visioenen van een postmigratiesamenleving.

- 'Hoe sta jij tegenover religie?' vraagt de ontwikkelde Faust aan de naïef gelovige Gretchen. Wat is mijn antwoord op deze vraag en hoe heeft mijn wereldbeschouwelijke resp. religieuze biografie zich ontwikkeld? Hoe kan / wil ik die tot uitdrukking brengen?
- De islam een 'andere' godsdienst? Wat is mij / ons vertrouwd, wat is mij / ons vreemd, wat is voor mij / voor ons nieuw? Wat wil ik / willen wij nog meer weten?
- Wat is / was mij / ons vertrouwd van de wereldbeschouwelijk-religieuze ontwikkeling van Ruth Cohn? Wat verrast mij / ons?
- 'Ik voelde ook geen behoefte om de vraag naar een 'God vanbuiten' nader te onderzoeken of om te bidden, en ik was telkens heel verbaasd als mijn gedichten tot gebeden werden' (Ruth Cohn). Waar liggen 'verbazingwekkende' momenten / ervaringen in mijn / ons leven, die boven mij / ons uit wijzen?
- 'God is universele goddelijkheid, die zich van de koudste steen via kolkend water, groene planten en levende dieren uitstrekt tot in het menselijk hart - [God leeft ook] in mij, in jou, in alles, als een geloof in zin en als een te beschermen heiligdom.' Welke persoonlijke wereldbeschouwelijke of geloofsbelijdenis zou ik naast die van Ruth Cohn zetten?
- 'Ik zocht, vroeg, huilde en bad - hoewel ongelovig - vanuit de vertwijfelde hoop een verlossend antwoord op mijn kwellende onzekerheid te vinden.' Wat raakt mij / ons het meest in de religieuze zoektocht van Ruth Cohn? Wat laat mij koud of wat laat me onverschillig?
- 'Wanneer het goddelijk-geestelijke het universum doorweeft, bewegend en bewogen, dan zijn wij zowel passief als actief aanwezig in de goddelijke wording en verandering.' Welk 'geloof' drukt deze zin van Ruth Cohn uit en wat zegt hij mij / ons?
- 'Afbeeldingen van God zijn sterfelijk. Ze kunnen en moeten vergaan.' Waar raakt deze (typisch joodse) zienswijze aan mijn / onze wereldbeschouwing(en) resp. geloofsvoorstellingen?
- 'Toen kwam er totale leegte. Geen vragen en geen antwoorden. Ik was in een impasse, op een dood punt.' Waarom denkt een Indiase collega bij deze zin aan een mystieke ervaring?
- 'Liever wilde ik helemaal niets geloven en ellendig zijn dan mezelf al gelovend voor de gek te bedriegen.' Welke religieuze discussies worden in deze zin uitgedrukt? Wat raakt hij in mij / in ons?
- 'Ieder vreemd land is voor hen thuisland en ieder thuisland is voor hen vreemd land' (Brief aan Diognetus). Welke opvatting van thuisland wordt in deze vroegchristelijke tekst uitgedrukt en hoe beleef ik / beleven wij in dit opzicht de christelijke kerken tegenwoordig?

Hoofdstuk 8

- 'De basiskwalificatie voor politiek handelen is [...] het vermogen om met ambivalentie en tegenstrijdigheden om te gaan' (H. Reiser). Hoe schat ik / schatten wij mijn / ons eigen vermogen in om met ambivalentie en tegenstrijdigheden om te gaan? Wat / wie belemmert / bevordert dat?
- Hoe is het gesteld met mijn / onze openheid voor ambiguïteit en mijn / ons plezier in de veelheid/pluraliteit in groepen? Waaraan is dat te zien? Wat staat in de weg?

- Welke ideologiserende en fantaserende tendensen in groepen ken ik / kennen wij? Waarin is het gevaar daarvan concreet gelegen?
- Welke beelden van een gesloten, homogeen, en van een open, veelvoudig, met alles verbonden Wij staan mij / ons voor ogen? Hoe wil ik / willen wij de contrasterende beelden tot uitdrukking brengen (via schilderen, schrijven, pantomime, een standbeeld)?
- 'Er bestaan alleen maar kleine stappen. En er bestaat alleen maar 'meer worden'. Maar dat 'alleen maar' is een 'voetspoor' van de hoop.' Wat zijn mijn / onze ervaringen met Ruth Cohns 'voetsporen van de hoop'?
- Een thema van Anita Ockel en Ruth Cohn luidt: 'Wat doe ik als individu of als kleine groep ten overstaan van de onoverzienbare factoren die nodig lijken te zijn om politieke en sociale problemen op te lossen?'
- Macht en ontkrachting van mijzelf als leider van groepen: wat ken ik? Waar ben ik bang voor? Wat geeft me rust?
- Me bewust van kansen en dankbaar openstellen voor het onverwachte en onbeheersbare: wat is me daarbij vreemd, wat is me vertrouwd, waarmee heb ik ervaring?

Hoofdstuk 9

- Welke spraakverwarringen en aanvallen op een 'rechtvaardige' taal neem ik / nemen wij nu waar en wat betekenen ze voor mij / voor ons?
- In dit boek zijn enkele gedichten van Ruth Cohn opgenomen, die ze in verschillende fasen van haar leven geschreven heeft. Welk daarvan maakt op mij / op ons de meeste indruk, welk laat mij / ons koud?
- De verandering van taal is voor de dichteres en migrant Ruth Cohn een bijzondere uitdaging. Waar zie ik / zien wij de beslissende vragen bij haar en in de communicatie met migranten van deze tijd?
- Wat betekent in mijn / ons geval de poëtische en de politieke taalcompetentie voor de zoektocht naar en het formuleren van adequate TGI-thema's?
- In welke persoonlijke en maatschappelijke contexten ben ik / zijn wij op 'generatieve thema's' gestuit?
- Welke thema's worden in mijn / onze privé- of openbare context het meest genegeerd of onder het tapijt geschoven? Wat gebeurt er als ik / wij ze naar voren halen en ons ervoor openstellen?
- Zin vinden en belangrijke thema's bewerken: hoe hangt dat samen voor mij / voor ons?
- Spreken dat iets op gang brengt (performatief spreken): waar ken ik / kennen wij dat van en welke ervaringen heb ik / hebben wij daarmee gehad?
- Welke rol spelen (geformuleerde) thema's in mijn / onze privé- en beroepsmatige context en eventueel in mijn / onze TGI-praktijk?